

MÚSICA TRADICIONAL

Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries compleixen 25 anys de trajectòria artística i musical. El primer concert fou un 15 de desembre de 1992 i des de llavors sumen 13 treballs discogràfics, prop de 2.000 concerts, 11 premis Enderrock, el Premi Nacional de Cultura i el Premi Joan Amdes de Cultura Popular. El 2018 ho celebraran amb un espectacle antològic.

2018: 25 anys dels Quicos

Tortosa L. Bertomeu

Aquest divendres 15 de desembre se celebren just 25 anys del primer concert d'Arturo Gaya i Xavi Borràs, interpretant Quico el Célio i el Noi. Aquella primera actuació al bar taverna La Finestra de Tortosa va ser l'embrió del qual avui dia coneixem com a Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, el grup de música folk i d'arrel tradicional més important que ha tingut les Terres de l'Ebre i un dels més prestigiosos del país, tal com ho avalen els molts premis que han rebut. Vint-i-cinc anys després, el mateix Gaya reconeix que en aquells primers concerts del Nadal del 1992 i 1993, ni ell ni Borràs eren conscients del que estaven posant en marxa: **"No ens imaginàvem res, només érem Xavi Borràs i jo que havíem estat utilitzant el personatge del Quico el Célio en un espectacle de carrer. Era un cec que cantava als viatgers d'un trenet"**, recorda. Aquell primer espectacle tenia com a objectiu divulgar el repertori de Nadal del cançoner popular i tradicional de les Terres de l'Ebre -extret del llibre del folklorista tortosí Joan Moreira- i van començar a tocar en hospitals, casals de gent gran, fires de Nadal... El pas definitiu per a la formació del grup va ser la incorporació de Jordi Fusté com el Mut de Ferreries just després d'aquell Nadal. **"La seua incorporació va ser definitiva per a la formació del grup"**, que va decidir anar més enllà del cançoner de Nadal i centrar-se en la música popular de les Terres de l'Ebre. **"La música popular no estava al carrer, existia com a cadena tradicional, de pagesos que cantaven i alguns grups de jota que ballaven en alguns pobles"**, explica Gaya. Els seus principals referents van ser -i continuen sent- el llibre del Joan Moreira (*Del folklore tortosí. Costums, ballets, pregàries, parèmies, jocs i cançons del camp i de la ciutat de Tortosa*) i els referents encara vius, els pagesos i la gent gran que cantaven i versadors com Lo Canaleiro, Lo Teixidor o Bo-

A la imatge superior, el grup actualment. I a sota, la primera foto oficial dels Quicos, l'any 1993. ÒSCAR LANAU / CEDIDA

ca de Bou. **"El llibre de Joan Moreira és com la nostra Bíblia, ens hi vam inspirar molt al principi i encara ho fem. Vam traure-li la pols i l'hem rellegit"**.

L'IMAGINARI DELS QUICOS Durant aquests 25 anys Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries han anat forjant una identitat pròpia i inconfundible, una proposta que combina la música d'arrel i tradicional amb la fi-

na ironia, l'humor, la paròdia i sempre amb la crítica social i la reivindicació com a rerefons. Aquesta proposta es converteix en única quan els músics es posen en el paper d'un fals cec, un home fadri i un mut, i als quals després s'incorpora el nebot i la resta de **"la 'troupe'"** fins als sis components actuals. Una divertida colla de personatges, que viuen a cavall entre la tradició i la modernitat i que els envolta tot un

imaginari com ara el famós Renault 4L. **"Va ser una idea transgressora que va sorprendre molt"** i l'objectiu era que el públic s'ho passés bé: **"Ningú aniria a escoltar música tradicional si no s'ho passés bé. Per militància no hauria funcionat bé"**. I amb aquesta idea que **"la gent s'ho passés bé amb la música"**, els Quicos han anat treballant tot aquest temps, **"reproposant"** la música popular i tradicional **"i fent crò-**

nica social a través de la mirada d'un cec". Gaya recorda que la música popular sempre ha servit per a criticar i reivindicar, tot recordant els versos -rescatats del llibre de Joan Moreira- **"al que crida tots l'escolten, no fan cas de qui no crida"**. Així, com a cronistes del seu temps, a través de les cançons dels Quicos s'expliquen els anys de lluita reivindicativa contra el trasvasament de l'Ebre proposat al Pla hidrològic nacional de l'any 2000 o la crisi econòmica, encara tan recent. **"En la cultura popular el cec no explicava la versió oficial de les coses, sinó que cantava com l'havia viscut el poble. Això és el que fem nosaltres"**, insisteix Gaya.

EL 2018, L'ANY DELS QUICOS Per recordar els 25 anys de la formació, els Quicos dedicaran tot el 2018 a celebrar-ho, primer amb la presentació del Misteri de Nadal a Tortosa, Reus, Barcelona, Vilafraça del Penedès i l'Hospitalet de l'Infant i després amb un concert antològic que portaran per tot el país. **"L'espectacle recollirà tota la ruta dels Quicos amb el mític 4L: des del 1992, l'any de la II Húsió dels Jocs Olímpics, fins a l'últim disc No tinc diners! S'explica l'evolució que ha tingut la societat en tot aquest temps, la ironia ve sola..."**, conclou Gaya. Un espectacle que els Quicos voldrien portar al màxim de poblacions possibles i sobretot **"a aquells pobles que hi hem estat des del principi"**.

Durant el 2018 també publicaran *El cançoner dels Quicos*, un llibre que recopilarà totes les cançons dels 13 discos que han editat fins ara, tant les pròpies com les recuperades, i també inclourà **"la història gràfica dels Quicos de la mà del nostre dibuixant Iñaki Copovi"**, diu Gaya. El llibre inclourà unes 120 il·lustracions amb els acords per tocar i cantar de manera senzilla. El llibre el publicarà Cossetània i sortirà a la venda a la primavera.

Durant aquests 25 anys de trajectòria els Quicos han publicat 13 dis-